

Asia: VN/5468/2020-TEM-105

Kaupan toimialan tulevaisuusselonteko

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnot lukuun 1. Selonteon tausta, tarkoitus ja laatiminen

-

Lausunnot lukuun 2. Kaupan toimialan tilanne- ja muutoskuva

-

Lausunnot lukuun 3. Kuluttajakäyttäytyminen ja asiakaslähtöisyys

-

Lausunnot lukuun 4. Kaupan alan työllisyys, osaaminen ja koulutus

-

Lausunnot lukuun 5. Kauppa osana alueiden elinvoimaisuutta ja huoltovarmuutta

On tärkeää saada optimoitu kalusto ja kapasiteettia koskeva tieto hyötykäyttöön. Paremmiin saataavilla ja hyödynnettävissä oleva tieto mahdollistaa uusia toimintamalleja kaupunkilogistiikassa, jolloin runkokuljetuksia voi jakaa vähäpäästöisiin tai päästöttömiin kuljetuksiin käyttöön lyhyissä, ensimmäisen ja viimeisen kilometrin kuljetuksissa. Liikenteen ja rakennetun ympäristön tiedon yhteentoimivuus on avainasemassa muun muassa erilaisten automaattisten ratkaisujen hyödyntämisessä. Esimerkiksi esteettömien matkaketjupalveluiden tarvitsemaa dataa voidaan hyödyntää logistiikan saavutettavuudessa, ja toisin päin. Saavutettavuus ja esteettömyys varmistavat liikkumisen ja kuljetusten sujuvuuden ja esimerkiksi reaaliaikainen häiriötieto mahdollistaa joustavat uudelleen reititykset.

Esteettömyyden sekä kestävien liikkumisvalintojen mahdollistamisen näkökulmasta on tärkeää myös huomioida tarvittavien palveluiden saavutettavuus ja myös eri palveluiden yhdisteltävyys esimerkiksi saman asiointitapahtuman yhteyteen.

Lausunnot lukuun 6. Digitalisaatio kaupan alan uudistajana ja globaali-kauppa

Huomioitavaa verkkokaupan kasvun myötä ovat ilmastovaikutukset. Kasvaneen verkkokaupan myötä myös palautusmäärät voivat kasvaa, pienentää toimituskokoja ja heikentää kuljetusten yhdistämismahdollisuuksia. Tämä johtaa kasvihuonekaasupäästöjen kasvamiseen. Digitalisaatio parantaa yhdistämismahdollisuuksia ja sujuvoittaa koko toimitusketjua. On tärkeää edistää niitä toimia, jotka parantavat tiedon saatavuutta, hyödyntämistä ja yhdisteltävyyttä kustannussäästöjen saamiseksi (mm. maksut ja rahdit) ja ympäristökuorman pienentämiseksi. Tällöin toimintaa voi suunnitella paremmin ja tehokkaammin. Dataa hyödyntämällä muodostuneet innovaatiot myös parantavat ennakointia ja reagointivalmiutta. Logistiikan osalta koko toimintaa voidaan ennakoida paremmin, ja datan hyödyntäminen parantaa myös kriisinsietokykyä tuoden koko toimitusketjuun vaihtoehtoisia toimintatapoja tai reittejä.

Datan entistä parempi hyödyntäminen edistää myös multimodaalisuutta, joka mahdollistaa koko liikennejärjestelmän tehokkuuden parantamisen. Multimodaalit logistiikkaketjut ja henkilöliikennepalvelut mahdollistavat sujuvampaa yhdistelyä myös tavaroiden kuljettamisen osalta. Liikkumisen murros mahdollistaa myös kestävien liikkumisvalintojen tekemisen entistä helpommin. Kuluttajien tietämyksen lisääminen esimerkiksi liikkumisen ja logistiikkaketjujen päästöjen osalta mahdollistaisi entistä paremmin myös kestävien kuljetuspalveluiden valitsemista.

Lausunnot lukuun 7. Kestävä kauppa, ilmastonmuutos ja yritysvastuu

Keskeistä on edistää niitä toimia, jotka tuovat koko tuotteen elinkaaren aikaisen päästötiedon saataville, jotta päästöpohjaisia vertailuja ja valintoja voidaan tehdä. Liikenteen digitaalisen perusinfrastruktuurin avulla mahdollistetaan dataan pohjautuvien palveluiden kehittämistä. Liikenteen datakosysteemi kannustaa yhteistyöhön ja innovointiin, joista hyötyy koko toimiala. Toimia on tärkeä vahvistaa myös yhteisellä sääntelykehyksellä kuten EU-sääntelyllä ja aloitteilla kuten esimerkiksi elintarvikeketjussa Supply Chain Initiative -aloitteella.

Lausunnot lukuun 8. Markkinoiden toimivuus ja kilpailullisuus sekä markkinoiden välinen sääntely

-

Lausunnot lukuun 9. Yhteenveto kehittämissuhteista

-

1. Kansallinen kehittämistyö: luodaan uusia ja kehitetään voimassa olevia kansallisia järjestelmiä, toimintamalleja ja säännöksiä edistämään kaupan alan uudistumista sekä kasvukykyä (painopistealue 1)

-

2. Resursointi: vauhditetaan kaupan alan uudistumista, kasvua ja kansainvälistymistä TKI-panoksilla ja ohjelmatyöllä (painopistealue 2)

-

3. Kansainvälinen vaikuttamistyö: vaikutetaan kansainvälisesti EU-tasolla ja EU-alueen ulkopuolella kaupan alaa koskeviin sisältöihin/asioihin (painopistealue 3)

-

Kaupan alan visio vuonna 2032

-

Kaupan alan skenaariot vuonna 2032

-

10 a. Ekosysteemisesti uudistunut kansainvälisesti kilpailukykyinen kauppa -skenaario

-

10 b. Kilpailuhaitan kokenut kauppa -skenaario

-

10 c. Kilpailukyvyyn menettänyt kauppa -skenaario

-

11. Muut mahdolliset palautteet ja kommentit

-

Üstün Özden Kamile
Liikenne- ja viestintäministeriö - TIO